

MAGYAR AGRÁR-ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
ÉLELMISZERTUDOMÁNYI ÉS TECHNOLÓGIAI INTÉZET
GABONA ÉS IPARNÖVÉNY TECHNOLÓGIA TANSZÉK

Török Laura Petra

Élelmiszermérnöki alapképzés (BA), nappali munkarend

Zöldségspirál jellegű termékek fejlesztése, érzékszervi vizsgálatai, valamint konyhatechnikai feldolgozásuk során végbemenő kémiai változások nyomon követése

Témavezető:

Dr. Szedljak Ildikó Judit

egyetemi adjunktus

Az elmúlt években számos kutatást végeztek az antioxidánsok lehetséges pozitív hatásairól az emberi szervezetre, többek között a krónikus betegségek és gyulladások kialakulásával szemben. Manapság az egészséges és tudatos életmód iránt való érdeklődése az embereknek egyre inkább előtérbe kerül és ezzel együtt megnő az igény a hagyományos élelmiszerek alternatívái iránt is.

A dolgozatom célja az egyik legnépszerűbb élelmiszert helyettesítő, cukkini spirálból készített „tészta” jellegű termék (Zoodle) fizikai, kémiai és érzékszervi vizsgálata volt.

A cukkini spirálokat 70 fokon 6,9 és 24 órán át szárítással dehidratáltam, illetve 30,45, és 60 percig 40,60 és 80 fokon szuvidáltam, azaz vákuum alatt főztem.

A kutatásom további célja volt megmérni, nyomon követni és összehasonlító elemzést végezni a vizsgált minták vízben oldható antioxidáns kapacitásának változásáról különféle típusú hőkezelés követően.

Az értékek meghatározásához Benzie és Strain (1996) által kidolgozott módszert használtam, amely a vasredukáló képességen alapul. Miképpen a mintában megtalálható antioxidáns vegyületek redukálják a Fe(III) ionokat Fe(II) ionokká, ezek komplexeket képeznek a 2,4,6-tripiridil-S-triazinnal.

Pellegrini és társai által készített tanulmányokból ismert, hogy a főzés és egyéb magas hőfokon végzett hőkezelés a minta kémiai összetételében változásokat idéz elő, amely befolyásolja a zöldségek bioaktív vegyületeinek koncentrációját és a biológiai hozzáférhetőséget.

Dolinsky és társai korábbi kísérleteikben megállapították, hogy a hőkezelés típusa, ideje és hőmérséklete is befolyásolja a zöldségek antioxidáns kapacitásának mértékét. A bekövetkező változás lehet negatív és pozitív hatással is a vizsgált mintára. Számomra releváns információt szolgált, hogy tapasztalásaik alapján párolás esetében minden mintának, főzésél pedig majdnem mindnek nőtt az antioxidáns aktivitása. Ezt azzal magyarázták, hogy a pro-oxidáns aktivitást serkentő enzimek magas hőmérsékleten inaktiválódnak, így képes növekedni az antioxidáns aktivitás.

A vizsgálatok során a szárítás és szuvidálás hatására is növekvő tendenciát mutattak a kapott értékek, közöttük szignifikáns különbséget nem állapítottam meg. Mindkét hőkezelés esetében magasabb értékeket kaptam, mint a nyers cukkini minta vizsgálatakor. Az összehasonlító elemzéseket a PAST, XLSTAT szoftverek segítségével végeztem.

A kémiai és érzékszervi vizsgálatok során a cukkini és a batáta is remek eredményeket mutatott, szerintem érdemes lenne további vizsgálatokat és fejlesztéseket végezni más spirálozott zöldségekkel is. Kísérleteim során a szárítási időt mindenképp növelném, alacsonyabb szárítási hőmérséklet alkalmazása mellett. Úgy gondolom, hogy az antioxidáns kapacitás méréséhez előállított kivonatok készítéséhez a desztillált vízen kívül más összetételű kivonószereket is kipróbálnék.

Összességében azt gondolom, hogy a kapott eredmények alapján a cukkini spirálból készített "tészta" jellegű termék, táplálkozás élettani szempontból egy kifejezetten jó alternatívája lehet a hagyományos tésztáknak.